

Afgørelser fra Arbejds miljøklagenævnet.

Nr. 7 Maj 2001

Etablering af sikkerhedsorganisation

Arbejds miljøklagenævnet har i perioden februar – april 2001 behandlet en række sager vedrørende etablering af sikkerhedsorganisation. Nogle af de rejste problemstillinger omtales i det følgende.

Hvornår skal der etableres sikkerhedsorganisation ?

I virksomheder med 5 ansatte eller derover skal der etableres sikkerhedsorganisation. Det fremgår af arbejdsmiljøloven og bekendtgørelse om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde.

På arbejdspladser med sæsonbetonet virksomhed, kan det være et problem ved opgørelsen af antal ansatte, at der kun er ansatte i visse perioder af året. Det har i sådanne sager været Arbejdstilsynets praksis at stille krav om sikkerhedsorganisation, når 5 ansatte eller derover samtidig er beskæftiget i virksomheden i 3 måneder eller derover.

Nævnet har behandlet problemstillingen i et antal sager vedrørende restaurationer. I en konkret sag blev det overfor nævnet oplyst, at der var beskæftiget 5 ansatte i 2 måneder hvert år. Nævnet fandt herefter ikke grundlag for at kræve en sikkerhedsorganisation etableret. I en anden sag var det oplyst, at der var beskæftiget 5 ansatte i 9½ måned hvert år. Nævnet fandt på den baggrund, at virksomheden havde pligt til at etablere sikkerhedsorganisation.

Nævnet har således ikke direkte taget stilling til Arbejdstilsynets praksis om 3 måneder, men har truffet afgørelse efter en konkret vurdering af oplysningerne i den enkelte sag.

Hvordan etableres sikkerhedsorganisation ?

En sikkerhedsorganisation oprettes ved, at der for hver afdeling eller arbejdsområde dannes en sikkerhedsgruppe bestående af en arbejdsleder og en sikkerhedsrepræsentant, som de ansatte vælger.

Nævnet har i den forbindelse behandlet klager over påbud om sikkerhedsorganisation, hvor det af arbejdsgiveren er blevet gjort gældende, at ingen af de ansatte ønsker at lade sig vælge til sikkerhedsrepræsentant.

Nævnet har i den situation fastholdt påbudet og understreget, at pligten til at etablere en sikkerhedsorganisation betyder, at arbejdsgiveren har en aktiv rolle med hensyn til at organisere arbejdsmiljøarbejdet. Arbejdsgiveren bør derfor gøre en stor indsats for at få de ansatte til at indgå i sikkerhedsorganisationen og herunder tage initiativ til at lade de ansatte vælge en sikkerhedsrepræsentant.

Dispensation fra kravet om sikkerhedsorganisation

Arbejdsmiljøklagenævnet har i en afgørelse fastslået, at der kan dispenseres fra kravet om, at der skal etableres sikkerhedsorganisation ved 5 ansatte eller derover. Dispensation kan meddeles, hvor der foreligger særlige forhold og det i øvrigt er rimeligt og forsvarligt. Nævnet fandt dog ikke i den konkrete sag grundlag for, at meddele dispensation.

Ved afgørelsen af, om der foreligger særlige forhold, foretages en samlet vurdering af de konkrete omstændigheder i den enkelte sag, herunder eksempelvis at de ansatte kun er ansat i få timer, og at personalet hyppigt udskiftes.

Forhold, som ikke i sig selv giver grundlag for dispensation, vil i den forbindelse, i sammenhæng med andre forhold, kunne begrunde en fravigelse af kravet om etablering af sikkerhedsorganisation.

Sikkerhedsorganisation – sæsonarbejde

Nævnet ophævede et påbud om etablering af sikkerhedsorganisation, da der kun var 5 ansatte i virksomheden i 2 måneder hvert år.

Arbejdstilsynet besøgte en restaurant og konstaterede, at der ikke var etableret sikkerhedsorganisation. En ansat, der var ansat hele året, ville gerne vælges som sikkerhedsrepræsentant. Arbejdstilsynet gav påbud om, at der skulle etableres en sikkerhedsorganisation. Ejeren havde oplyst, at virksomheden årligt beskæftigede 5 ansatte i en periode på 2 måneder. Der var tale om lille virksomhed, der i gennemsnit havde 3 personer ansat. Fra midten af august og året ud var der kun 2 på arbejde på hverdage. Fredage og lørdage var der 4 på arbejde udover ejeren. Resten af højsæsonen var der 4 ansatte på arbejde fredag og lørdag. Nævnet fandt derfor, at der herefter ikke var grundlag for at kræve en sikkerhedsorganisation. (2000-10-0085)

Sikkerhedsorganisation

Nævnet fandt, at en restaurant skulle pålægges at etablere en sikkerhedsorganisation, da der var 5 ansatte i en periode på 9 2 måned.

Arbejdstilsynet gav påbud om etablering af en sikkerhedsorganisation, idet der fandtes at være 7 ansatte. Ejeren klagede og oplyste, at der kun var 5 ansatte i åbningssæsonen. Virksomheden henviste til at ingen ville vælges som sikkerhedsrepræsentant. Fra januar til midt i marts var virksomheden lukket. Arbejdstilsynet oplyste, at en sikkerhedsorganisation alene består af virksomhedens leder, hvis ingen ansatte vil vælges. Nævnet understregede, at pligten til at etablere en sikkerhedsorganisation betød, at arbejdsgiveren har en aktiv rolle med hensyn til at organisere arbejdsmiljøarbejdet. En arbejdsgiver bør derfor gøre en stor indsats for at få de ansatte til at indgå i sikkerhedsorganisationen. (2000-10-0091)

Sikkerhedsorganisation – dispensation

Arbejdsmiljøklagenævnet tiltrådte Arbejdstilsynets afslag på dispensation fra kravet om sikkerhedsorganisation, men med en ændret begrundelse.

Arbejdstilsynet havde meddelt en rengøringsvirksomhed med 17 ansatte afslag på dispensation fra kravet om, at der skal etableres sikkerhedsorganisation ved 5 ansatte og derover. Ifølge bekendtgørelsen om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde kan der meddeles dispensation fra enkelte bestemmelser i bekendtgørelsen. Arbejdstilsynet havde henvist til, at der ikke kan meddeles dispensation fra kravet om sikkerhedsorganisation, da en sådan dispensation ville medføre en dispensation fra hele bekendtgørelsen. Klager henviste bl.a. til, at de ansatte kun arbejdede få timer ugentligt og hyppigt blev udskiftet. Nævnet lagde til grund, at der kan meddeles dispensation fra kravet om sikkerhedsorganisation. Nævnet henviste til, at en dispensation ikke vil være ensbetydende med en fravigelse af hele bekendtgørelsen, da der fortsat vil gælde regler for arbejdsgiverens samarbejde med de ansatte om sikkerhed og sundhed. Endvidere lagde nævnet vægt på, at det ikke af dispensationsbestemmelsen udtrykkeligt fremgår, at der ikke kan meddeles dispensation. Nævnet fandt imidlertid ikke grundlag for at meddele dispensation i den konkrete sag og henviste bl.a. til, at flere af medarbejderne var ansat i mere end 1 år, og at der var tale om rengøringsarbejde. Nævnet tiltrådte således Arbejdstilsynets afslag på dispensation, men efter en samlet vurdering af omstændighederne i den konkrete sag. (2000-10-0067)

Fastsættelse af farlighedskode

Nævnet fandt, at Arbejdstilsynets afgørelse om fastsættelse af kodenummer var ugyldig, da sagen ikke var tilstrækkeligt oplyst. Arbejdstilsynet oplyste en forhandler om, at kodenummeret (MAL-faktor) for et grafitfjernerprodukt ikke kunne fastsættes til 0-1, men skulle være den farligere 1-1. Tilsynet oplyste, at kodenummeret 0-1 kun kunne fastsættes, hvis der kom yderligere dokumentation herfor. Produktets sammensætning blev ændret, og producenten bad om at få bekræftet, at kodenummeret nu var 0-1. Tilsynet bad om kopi af producentens analyserapport. Dagen efter traf Arbejdstilsynet afgørelse om, at kodenummeret skulle fastsættes til 1-1. Arbejdstilsynet traf senere afgørelse om, at produktets MAL-faktor kunne fastsættes til 0-1 for den nye sammensætning af produktet. Nævnet fandt det kritisabelt, at Arbejdstilsynet havde truffet afgørelsen, selvom man dagen før skriftlig havde bedt producenten om at få tilsendt en analyserapport på produktet. Nævnet fandt derfor, at Arbejdstilsynet på afgørelsestidspunktet ikke havde oplyst sagen fyldestgørende, idet man lige havde bedt om at få en rapport, der indeholdt de manglende oplysninger. (2000-10-0075)

Udsugning af svejserøg

Nævnet tiltrådte Arbejdstilsynets afgørelse om udsugning af svejserøg

Arbejdstilsynet konstaterede, at de ansatte på en virksomhed blev udsat for sundhedsskadelige påvirkninger fra svejserøg under svejsearbejdet. Arbejdstilsynet gav påbud om, at virksomheden skulle sikre de ansatte mod sundhedsskadelige påvirkninger fra svejserøgen i svejsehallen, idet svejserøgen så vidt det var muligt skulle fjernes fra udviklingsstedet, og unødige påvirkninger af svejserøg skulle undgås. Påbudet ansås for efterkommet, hvis der blev etableret punktudsugning efter lavtryksprincippet. Virksomheden klagede over Arbejdstilsynets påbud, og gjorde gældende, at det ikke var muligt at etablere lavtryksventilation, når der blev svejset på større konstruktioner. Desuden gjorde sikkerhedsrepræsentanten gældende, at masken ydede en bedre beskyttelse end lavtryksudsugning, da man var beskyttet hele tiden. Ved lavtryksudsugning skulle man flytte udsugningshovedet med sig for hver 30 centimeter svejsning, hvilket ikke blev gjort i praksis. Nævnet tiltrådte Arbejdstilsynets afgørelse. (2000-10-0044)

Hjemmel til udstedelse af påbud

Nævnet fandt, at Arbejdstilsynets afgørelse om etablering af kontrolanordning var ugyldig, da der ikke var ansatte i køkkenet.

Arbejdstilsynet afgav påbud om, at procesventilations-anlægget skulle være forsynet med en kontrolanordning, der angav utilstrækkelig funktion. Restauranten klagede over Arbejdstilsynets afgørelse. Der skulle i sagen tages stilling til, om der var hjemmel til at udstede påbud om, at restauranten skulle forsyne proces-ventilationsanlægget med en kontrolanordning, der angav utilstrækkelig funktion. Da der ikke var ansatte beskæftiget i køkkenet, var der ikke hjemmel til at udstede et påbud. (2001-10-0031)

Fysiske belastninger – Plejearbejde

Nævnet tiltrådte Arbejdstilsynets afgørelse om plejearbejde i et privat hjem. Arbejdstilsynet afgav påbud overfor en kommune om, at arbejdet/plejen i et privat hjem skulle kunne udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Unødige fysiske belastninger samt uhensigtsmæssige arbejdsstillinger eller bevægelser skulle undgås. Plejepatienten klagede, da vedkommende ikke ønskede at få etableret en loftlift. Det fremgik af sagen, at medarbejdere, der udførte arbejde/pleje af patienten samt kørte med den nuværende stålift, blev udsat for belastninger, der kunne være sundhedsskadelige og der kunne være risiko for, at medarbejderne pådrog sig skader på muskler, sener og led af især skuldre, ryg og ben. Arbejdstilsynet vurderede, at såfremt patienten fortsat skulle plejes i eget hjem, ville etablering af loftlift være den eneste realistiske løsning, hvis der ikke skulle foretages bygningsmæssige ændringer. Nævnet tiltrådte Arbejdstilsynets afgørelse. (2001-10-0039)

Glat gulv

Nævnet tiltrådte Arbejdstilsynets afgørelse om, at der skulle træffes effektive foranstaltninger, så færdslen på køkkengulvet kunne foregå forsvarligt uden risiko for glide- og faldulykker.

Arbejdstilsynet konstaterede, at køkkengulvet i en restaurant var slidt og uden form for skridhæmmende effekt. Der blev konstateret spild af vand og fritureolie på gulvet. Arbejdstilsynet gav virksomheden påbud om at etablere effektive foranstaltninger, for at undgå glide- og faldulykker på køkkengulvet. Nævnet fandt, at gulvet skulle tilpasses det arbejde, der udføres i rummet, og have en passende hårdhed og skridsikkerhed. (2000-10-0146)

Sikkerhedsforanstaltninger – fryserum

Nævnet fandt, at der skulle etableres sikkerhedsforanstaltninger for arbejdet i fryserum

Arbejdstilsynet gav en virksomhed påbud om, at træffe sikkerhedsforanstaltninger i form af kontrollampe og alarm på fryserum. Ifølge bekendtgørelse om indretning og brug af kølerum, skal fryserum, hvor personer kan gå ind, være forsynet med kunstigt lys. Ved tænding af lys i køle-fryserum skal der samtidig automatisk tændes en rød kontrollampe, der er anbragt umiddelbart udenfor rummet. Fryserummet skal ligeledes være forsynet med et alarmanlæg. Nævnet fandt, at der skulle etableres sikkerhedsforanstaltninger for arbejdet i fryserum. (2000-10-0092)

Efterkommelsesfrist –støj og akustik

Nævnet fandt ikke, at forlængelse af efterkommelsesfrist for kortlægning af støj og akustik var rimelig

Arbejdstilsynet havde givet påbud om kortlægning af støj- og akustikproblemer i en fritidsinstitution. Da institutionen havde planer om en renovering og ombygning af lokalerne anmodede man Arbejdstilsynet om en fristforlængelse på 1 år, idet man i perioden indtil de nye lokaler stod klar, ville overveje at træffe midlertidige foranstaltninger til forbedring af støjproblemerne. Arbejdstilsynet gav den anmodede fristforlængelse. Sikkerhedsrepræsentanten klagede over fristforlængelsen. Nævnet fandt, at fristforlængelsen ikke var rimelig i forhold til de foranstaltninger der skulle træffes. (2001-10-0052)

Sikkerhed – kantpresse

Ankenævnet tiltrådte Arbejdstilsynets afgørelse om, at en virksomhed skulle sikre, at en kantpresse blev brugt på en sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarlig måde.

Arbejdstilsynet konstaterede, at en kantpresse ikke blev anvendt på en sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarlig måde. Det var for farligt, at anvende en 2-punkts fodpedal uden sikkerhedsanordning. Arbejdstilsynet gav strakspåbud til virksomheden, der skulle sikre at kantpressen blev anvendt sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt. I vejledningen oplystes, at dette kunne ske enten ved fodbetjening med beskyttelsesanordning, kombineret 2-hånds- og pedalbetjening eller fodbetjening med langsom hastighed. Virksomheden mente, at der ikke fandtes præcise retningslinier for betjening af en kantpresse. Det måtte derfor være op til virksomheden og den ansatte at bestemme, hvad der var forsvarligt.

Regler om anvendelse af maskiner findes i AT-anvisning nr. 2.2.0.1. Nævnet fandt, at virksomheden skulle sikre, at kantpressen blev anvendt på en sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarlig måde. (2001-10-0034)

Gebyr - kontrolbesøg af BST

Nævnet ændrede Arbejdstilsynets afgørelse således, at en BST for de samlede rejseomkostninger ved et kontrolbesøg alene skulle betale et transportgebyr på kr. 1.000 eksklusive moms. En organisation klagede over en afgørelse fra Arbejdstilsynet om opkrævning af gebyr til DANAK i forbindelse med et kontrolbesøg i en BST. Arbejdstilsynet fandt, at der skulle betales sagsbehandlingsgebyr for den medgåede transporttid. Nævnet fandt, at der ikke er hjemmel til at kræve sagsbehandlingsgebyr for medgået transporttid, samt at der alene er hjemmel til opkrævning af et transportgebyr på 1.000 kr. ekskl. moms pr. besøg. (2000-10-0125)